

© Bjørn Frederich Petersson

FILOSOFI SOM EMPIRISK DISIPLIN

Når jeg tenker på ordet ”adferd” ser jeg for meg bildene av Konrad Lorenz der han fotfølges av en flokk andunger som om han var deres mor. Gjennom adferdsbiologiske studier som Lorenz’ beskrives fugler og dyrs adferd som forutsigbar og determinert. Om empiriske undersøkelser, som adferdsstudier på mennesker, bør benyttes innenfor filosofien, eller om ordet ”adferd” i det hele tatt kan betegne menneskelige handlinger, er spørsmål jeg stilte meg da vi utlyste dette nummeret, spent på responsen fra skribenter.

Tvilen ble gjort til skamme. Gjennom flere svært forskjellige bidrag får vi demonstrert hvordan studier av menneskelig adferd kan belyse ulike filosofiske problemstillinger; det være seg innenfor bevissthetsfilosofi, medisinsk etikk, politisk teori eller handlingsfilosofi. Blant spørsmålene artiklene søker å besvare er følgende: Blir pasienter som medisineres etter ADHD-diagnosen utsatt for sosial kontroll? Hvilken rolle spiller ulike moralske sfærer for at noen blir varslere? Hvilken betydning spiller evnen til å tenke på fremtiden i utøvelse av fri vilje? Hvorfor unnskylder vi noen ganger våre handlinger med ”jeg er egentlig ikke slik”? Det er henholdsvis Jon A. Lindstrøm, Frank Lande, Ingrid Austveg Evans og Cathrine Felix som

får boltre seg over de neste sidene.

I intervjuene i dette nummeret møter vi Olav Gjelsvik og Ned Block. Mens Olav Gjelsvik forfekter at filosofi ikke er noen empirisk disiplin, konstaterer Ned Block at det alltid er et spørsmål om mer eller mindre empiri når man bedriver filosofi. Ifølge Block har for eksempel bevissthetsfilosofien mye å hente fra empiriske vitenskaper, og spesielt fra nevrovitenskapen. Også vi lander denne gangen på *mer*. Spørsmålene som behandles i dette nummeret er i større grad enn andre vanskelig å løse uten empirisk bakgrunnsmateriale. Vi noterer oss dessuten en livlig oppblomstring av eksperimentell og empirisk filosofi, og lar altså dette nummeret bli en del av trenden.

Dette nummeret har også kommet til i glede over tildelingen av Senter for fremragende forskning til *Centre for the Study of Mind in Nature* (CSMN). I intervjuet med Olav Gjelsvik, en av åtte forskere i kjernen av dette senteret, kommer det frem at CSMN har som mål å bli Europas hovedsete for filosofi. Om de lykkes med dette vil det være en fremgang for filosofien i Norge som vi aldri har sett maken til. Oslo stadfester med dette sin posisjon som landets ledende utdannings- og forskningsinstitusjon innenfor faget.

Trine Antonsen